

Õiguskantsler

Teie 24.05.2018 nr

Meie 30.05.2018 nr 6-4/180733/1802497

Lugupeetud avaldaja

Palusite õiguskantsleril kontrollida, kas Kadrina Vallavolikogu 28.10.2015 määruse nr 43 [„Kadrina valla „Aasta Tegija“ statuut“](#) (edaspidi: statuut) § 3 lõiked 2-4 ja § 4 lõike 3 teine lause on kooskõlas [kohaliku omavalitsuse korralduse seadusega](#) (KOKS) ja [põhiseadusega](#) (PS).

Statuudi puudused ei ole sellise iseloomuga, mille pärast peaks õiguskantsler tegema Kadrina Vallavolikogule ettepaneku määrust muuta (PS § 142 lõige 1 ja [õiguskantsleri seaduse](#) § 17).

Viide statuudi põhjendavas osas KOKS § 6 lõike 3 punktile 2 on asjakohane, kuid vajaks täiendamist viitega KOKS § 15 lõikele 2. Selguse huvides tuleks volikogul „rahva hääletuse“ mõiste asendada rahvaküsitluse või elanike küsitluse mõistega. Eksitav on ka statuudi § 3 lõike 5 sõnastus, sest auhinda saab põhjendatud juhul jätta välja andmata, mitte välja jätmata.

Statuudi § 3 lõiked 2-4 sätestavad:

„(2) „Aasta Tegija“ auhinna saaja valimiseks korraldab vallavalitsuse poolt moodustatud Kadrina Vallameedia Nõukoda rahva hääletuse, mis viiakse läbi Kadrina valla interneti kodulehekülje kaudu kui ka Kadrina Valla Raamatukogus ja tema filiaalides, kus on võimalik hääletussedeliga hääletada.

(3) Igas „Aasta Tegija“ kategoorias pannakse rahva hääletusele viis (5) nominenti, millised valib välja Kadrina Vallameedia Nõukoda. Hääletamine toimub jooksva aasta 15. jaanuarini.

(4) Kadrina Vallameedia Nõukoda teeb kokkuvõtte rahva hääletusest ja esitab hääletustulemused vallavolikogule kinnitamiseks.

Volikogul on õigus oma valla või linna territooriumil korraldada olulistes küsimustes elanike küsitlusi (KOKS § 15 lõige 2; § 2 lõike 2 punkt 2),

KOKS kohalikku rahvahääletust (referendumit) ette ei näe ja kohalik omavalitsus ei või seadusandja asemel oma õigusaktiga seda kehtestada (vt [Kohalik rahvahääletus](#)).

Teaduskirjanduses¹ eristatakse konsultatiivseid ehk soovituslikke ja õiguslikult siduvaid ehk kohustuslikke rahvahääletusi. Menetluslikus mõttes rahvahääletus ja rahvaküsitlus (elanike küsitlus) ei erine. Mitme tõlgendusvõimaluse puhul (kohalik rahvahääletus, kohalik rahvaküsitlus) tuleb eelistada seadusega kooskõlas olevat tõlgendust neile tõlgendustele, mis seadusega kooskõlas ei ole (vt RKÜKo 22.02.2005, [3-2-1-73-04](#), punkt 36). Seda, et statuudis on silmas peetud kohalikku rahvaküsitlust, mitte kohalikku rahvahääletust (referendumit), näitab ka § 3 lõige 5, mille kohaselt võib vallavolikogu põhjendatud juhul jätta „Aasta Tegija“ auhinna välja andmata.

Tuleb eristada kohalikku rahvahääletust ja kohaliku omavalitsuse poolt enda kaalutlusõiguse piiramist. KOKS esimest ei võimalda, kuid enda kaalutlusõigust võib kohalik omavalitsus piirata. Seejuures peab omavalitsusorgan või selle esindaja igal üksikul juhul asja ikkagi läbi vaatama ja kui seda nõuavad elulised asjaolud, tegema oma siseregulatsioonist ka erandeid (vrd statuudi § 3 lõige 5). Järgida tuleb võrdse kohtlemise ning proportsionaalsuse põhimõtet (RKHKo-d 16.01.2008, [3-3-1-81-07](#), punkt 14; 18.12.2014, [3-3-1-77-14](#), punkt 18).

Statuudi § 4 lõike 3 teise lause kohaselt ei sisalda rahaline preemia (mille suuruseks on igas kategoorias 1000 eurot) riiklike makse, sh tulumaksu. [Tulumaksuseaduse](#) § 19 lõike 3 punkti 4 kohaselt kehtib maksuvabastus rahvusvaheliste ja riiklike kultuuri- ja teaduspreemiate ning Vabariigi Valitsuse poolt antavate spordipreemiatega. Statuudi § 4 lõige 3 on aga tõlgendatav selliselt, et rahalise preemia netosumma on 1000 eurot. Maksud (sh tulumaks) ei lähe preemiast maha, vaid arvutatakse sellele juurde. Preemiale lisanduvate maksudega tuleb arvestada ka kohaliku omavalitsuse eelarves. Seega on statuudi § 4 lõike 3 teine lause õiguspärane.

Saadame selle kirja ka Kadrina Vallavolikogule, eemaldades sellest Teie isikuandmed.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Vallo Olle 693 8445
Vallo.Olle@oiguskantsler.ee

¹ Nt Local Referendums. Report prepared by the Steering Committee on Local and Regional Authorities (CDLR) for the 10th Conference of European Ministers responsible for Local Government, The Hague, 15-16 September 1993. – Local and regional authorities in Europe, No 52: Council of Europe Press, 1993, lk 5.